

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/17/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118215935
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8118215935.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne E. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. Q. XXXX/XX, XXX XX L. L., právne zastúpenej: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, právne zastúpenému: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom Piaristická 707/25, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679, v konaní o zaplatenie 66,24 eura s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 14Csp/217/2018-64 zo dňa 20.12.2019 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok.

II. Žalobkyni sa priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit:: „I. žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 66,24 EUR spolu s 5 % - tným ročným úrokom z omeškania od 30.11.2018 do zaplatenia, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku,

II. určuje, že zmluvná podmienka uvedená v úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., k Úverovej zmluve, č. XXXXXXXX, zo dňa 31.10.2014 v § 1 Hlavy 11. „Sankcie účtované v dôsledku Vášho omeškania,“ v znení: „Ak sa omeškáte s úhradou splátky, máme právo Vám vyúčtovať a Vy ste povinný(á) nám uhradiť poplatok za upomienku vo výške 5 EUR v prípade prvej upomienky a 12 EUR v prípade druhej a ďalšej upomienky“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. určuje, že zmluvná podmienka uvedená v úverových zmluvných podmienkach spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., k Úverovej zmluve, č. XXXXXXXX, zo dňa 31.10.2014 v § 2 Hlavy 11. „Sankcie účtované v dôsledku Vášho omeškania,“ v znení: „Ak sa omeškáte s úhradou splátky, máme právo Vám vyúčtovať zmluvnú pokutu vo výške 17 EUR, ktorú musíte uhradiť“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

IV. p r i z n á v a žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.“

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že žalovaný uzavrel so žalobkyňou spotrebiteľskú úverovú zmluvu, ktorá ale neobsahuje všetky obligatórne zákonne náležitosti. Stotožnil

sa s argumentáciou žalobkyne, že predmetná zmluva neobsahuje uvedenie doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti úveru, ktorý má byť vyjadrený konkrétnym dátumom, teda dňom, mesiacom a rokom. Zmluva taktiež neobsahuje predpoklady použité pre výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN), keďže tieto majú byť uvedené ako samostatná zákonná náležitosť, konkrétne pre zmluvu, ktorá je predmetom tohto konania. Konštatoval, že absencia vyššie uvedených náležitostí má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

1.2. Zároveň poukázal na to, že z predložených listinných dôkazov nevyplýva, aby bol žalovaný akýmkoľvek spôsobom skúmal bonitu žalobkyne z hľadiska jej výdavkov, keďže zo zmluvy vyplýva iba zistenie príjmu žalobkyne a jej partnera, avšak žiadnym spôsobom neboli skúmané jej výdavky, čo má taktiež za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

1.3. Vzhľadom na záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, preto súd žalobe vyhovel v časti týkajúcej sa vydania bezdôvodného obohatenia, keďže žalobkyňa sumu, ktorú plnila nad výšku poskytnutého úveru plnila bez právneho dôvodu. Súd zároveň poukázal na to, že žalovaný výšku uplatneného nároku ani nerozporoval, preto súd prvej inštancie zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 66,24 Eur spolu s 5 % - tným ročným úrokom z omeškania odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému, kedy sa žalovaný dostal do omeškania s plnením dlhu.

1.4. V súvislosti s neprijateľnými zmluvnými podmienkami poukázal na skutočnosť, že uvedené sankcie, teda poplatky za upomienky, resp. zmluvná pokuta neboli individuálne dojednané v samotnej zmluve, ale vyplývajú iba z úverových podmienok, ktoré ani žalovaný nepodpisuje, a ktoré predstavujú rozsiahly text na 18 stranách.

1.5. Pokiaľ sa týka zmluvnej pokuty, súd prvej inštancie zároveň poukázal na to, že táto musí byť písomne dojednaná v zmluve, teda nemôže jednostranne vyplývať z úverových podmienok, čo je aj podmienkou jej platnosti, pričom aj jej výšku 17 Eur za meškanie s úhradou splátky, bez bližšej časovej identifikácie dĺžky omeškania, považoval za neprimerane vysokú a odporujúcu dobrým mravom.

1.6. Mal za to, že uvedené zmluvné podmienky spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keďže ich uplatnením, teda uplatnením poplatku za prvú upomienku, druhú upomienku, resp. za meškanie s úhradou splátky je spotrebiteľ dokonca trojnásobne sankcionovaný za prípadné nespĺnenie jednej povinnosti, pričom veriteľ by mal v takomto prípade samozrejme nárok aj na zákonný úrok z omeškania. Vzhľadom na uvedené, preto súd vyhovel žalobe aj v časti týkajúcej sa určenia neprijateľných zmluvných podmienok.

1.7. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný.

Poukázal na veľmi rôznorodú a nejednoznačnú judikatúru jednotlivých súdov pri posudzovaní náležitostí úverových zmlúv. Rovnakú náležitosť, ktorú jeden súd vyhodnotí za uvedenú správne a korektne iný súd považuje za nevyhovujúcu. Uviedol, že pri koncipovaní úverovej zmluvy postupoval v dobrej viere, že plní literu zákona korektne a komplexne. Zastával názor, že je nesprávne, aby bol sankcionovaný za svoj výklad zákona, pri ktorom sa ani výklad súdov nedokáže zjednotiť. Zastával názor, že predmetné ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. je nutné vykladať z pohľadu „princípu právnej istoty“ a z pohľadu „princípu eurokonformného výkladu právnej normy“.

2.1. Ďalej uviedol, že zákon č. 129/2010 Z.z. v ustanovení § 9 ods. j) neupravuje, aby veriteľ do úverovej zmluvy uvádzal priamo vzorec výpočtu RPMN. Rovnako nie je správne stotožňovať predpoklady výpočtu (čo predstavuje jednotlivé položky, ktoré sa dopĺňajú do vzorca a v úverovej zmluve uvedené sú ako napr. výška splátky, výška čerpania, atď.) s matematickým výpočtom, na ktorý žalovaný využíva program aprobovaný Národnou bankou Slovenskej republiky.

2.2. Bol presvedčený o tom, že predmetná zmluva o úvere neobsahuje žiadne neprijateľné podmienky, ktoré by spôsobovali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach tak, ako uvádza žalobca. Skutočnosť, že ide o spotrebiteľskú zmluvu v žiadnom prípade neznamená, že v prípade neplnenia zmluvných povinností zo strany klienta - spotrebiteľa sú automaticky vylúčené akékoľvek sankcie. Žalovaný považuje všetky spochybňované zmluvné podmienky za uvedené korektne a v súlade so zákonom.

2.3. Z uvedených dôvodov preto žalovaný navrhol, aby odvolací súd prihládol na nevyhnutnosť eurokonformného výkladu právnych noriem a napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne aby rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne a priznal žalovanému náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať jej náhradu trov odvolacieho konania.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nebolo dôvodné.

5. Odvolací súd má po oboznámení sa s obsahom spisu, výsledkami vykonaného dokazovania, odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacími námietkami žalovaného za to, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci správne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednanú vec aj správne právne posúdil.

5.1. Z odôvodnenia rozsudku jednoznačne vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu prvej inštancie pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie tak ako to má na mysli ustanovenie § 387 ods. 2 CSP.

6. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že dňa 31.10.2014 bola medzi žalobkyňou ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom podpísaná zmluva o spotrebiteľskom úvere, hotovostný úver a revolvingový úver, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 3.200,- Eur, ktorý sa zaviazala splácať v mesačných splátkach vo výške 69,94 Eur, ročná úroková sadzba predstavovala 15,99 %, hodnota RPMN bola 17,3 %. Celkový počet splátok, ktoré mala žalobkyňa žalovanému zaplatiť predstavoval 72. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy boli aj Úverové zmluvné podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia.

7. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie a jeho argumentáciou, že pokiaľ ide o termín konečnej splatnosti úveru a o dobu trvania zmluvy podľa ust. § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z.z., v samotnej zmluve o úvere tento údaj v časti údajov o úvere aj podľa názoru odvolacieho súdu absentuje. Počet splátok 72 (respektíve v bode 39 - o určenie termínu konečnej splatnosti 72 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci), je údaj nepostačujúci. Vychádzajúc z formulácie termín konečnej splatnosti je nepochybné, že tento musí byť určený dátumovo, minimálne mesiacom a rokom a nemožno termín nahrádzať matematickým výpočtom jednotlivých splátok.

7.1. Spotrebiteľ musí mať jasno už pri uzatváraní zmluvy, akú dlhú dobu a dokedy má úver splácať. I podľa názoru odvolacieho súdu je to účelom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z.z. S neuvedením tejto náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere zákon č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. b) spája sankciu vo forme bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru.

8. Zároveň sa odvolací súd stotožňuje aj s názorom súdu prvej inštancie, že v zmluve o úvere absentujú predpoklady použité pre výpočet RPMN v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z., nakoľko pri údají o RPMN sa musia uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky. Týmito predpokladami sú výška úveru, výška splátky, jej interval, počet splátok, uvedenie výšky úrokovej sadzby, a prípadných poplatkov. V predmetnej úverovej zmluve tento údaj chýba. Preto aj z toho dôvodu je úver v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. bezúročný a bez poplatkov.

Navyše pre porušenie povinnosti žalovaného pri skúmaní bonity je úver bezúročný a bezpoplatkový. Za stavu ak dodávateľ neskúmal výdavky spotrebiteľky, hrubým spôsobom porušil svoje povinnosti (§ 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., čo samo postačuje na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru).

9. Medzi stranami nebolo sporné, že žalovaný poskytol žalobkyňi úver vo výške 3.200,- Eur, žalobkyňa zaplatila 3.266,24 Eur. Žalovaný sa teda obohatil o žalovanú sumu 66,24 Eur (3.266,24 Eur - 3.200,- Eur).

10. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovaného ohľadom nákladov spojeným s upomienkami, odvolací súd uvádza, že takéto náklady za upomienky nemôžu mať sankčný charakter, v opačnom prípade by totiž mali povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné a netransparentné. Podstatou týchto poplatkov je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Skutočnosť, že výška zmluvne určených poplatkov nekorešponduje

s reálnymi nákladmi, ktoré veriteľovi môžu vzniknúť v súvislosti s upomienkami nasvedčuje tomu, že výška poplatkov sa líši v závislosti od toho, o ktorú upomienku v poradí ide (1. upomienka - 5 eur, 2. a ďalšia 12 eur).

10.1. Odvolací súd je toho názoru, že takto koncipovaná dohoda o poplatku, keď dodávateľ núti spotrebiteľa platiť poplatky, ktoré neodrážajú skutočné náklady dodávateľa, len sankcionuje spotrebiteľa za účelom maximalizácie zisku dodávateľa, a takéto zmluvné dojednanie spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach strán sporu, je neprijateľná.

10.2. Zároveň je potrebné poukázať na skutočnosť, že dodávateľ so žalobkyňou ako spotrebiteľkou zmluvnú pokutu osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je súčasťou formulárových všeobecných zmluvných dojednaní (úverových zmluvných podmienok).

10.3. Navyše sa spotrebiteľ v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k prístupiu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah.

11. Ohľadom zmluvnej pokuty vo výške 17 Eur za prípadné omeškanie spotrebiteľa, a to aj hoci len 1 x za dobu trvania zmluvy, odvolací súd uvádza, že považuje predmetné dojednanie za dojednanie absolútne neplatné a neúčinné na základe toho, že dohodu strán sporu o zmluvnej pokute nemožno akceptovať ako súčasť všeobecných úverových podmienok.

11.1. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že podľa zákonných ustanovení § 544 Občianskeho zákonníka, zmluvná pokuta musí mať pre svoju platnosť písomnú formu. Už len z toho vyplýva, že zákonodarcu zmluvnú pokutu považuje za sankciu, ktorá má byť osobitne dojednaná v zákonom predpísanej písomnej forme. Na platné dohodnutie zmluvnej pokuty je tak potrebná písomná dohoda o tejto zmluvnej pokute, v ktorej bude špecifikované porušenie zmluvnej povinnosti, ktoré je zabezpečené zmluvnou pokutou ako aj výška alebo spôsob určenia výšky tejto zmluvnej pokuty.

11.2. Z ust. § 40 Občianskeho zákonníka vyplýva, že písomná forma právneho úkonu je dodržaná, ak text právneho úkonu podpíše konajúca osoba. V danom prípade úverové podmienky nie sú stranami sporu podpísané. Nedodržanie písomnej formy právneho úkonu s poukazom na § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka je dôvodom absolútnej neplatnosti.

11.3. Nakoľko predmetná zmluvná podmienka nebola predmetom konsenzu zmluvných strán úverovej zmluvy, a teda nebola individuálne dojednaná, preto možno uzavrieť, že sporná zmluvná podmienka je tak v rozpore s § 54 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka.

12. Zároveň odvolací súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/161/2011 zo dňa 20.02.2012: „Spotrebiteľia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú, pokiaľ sú nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka (princíp právnej istoty, dôvery v objektívne právo). Ide o akúsi jednostrannú kogentnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v záujme vyššej ochrany pri štandardných typových zmluvách (porov. Kristián Csach, Štandardné zmluvy, Vydavateľstvá Aleš Čeněk)“.

13. Všetky uvedené skutočnosti podporujú záver o nutnosti vyslovenia uvedených zmluvných podmienok za neprijateľné, tak ako ich správne za neprijateľné určil súd prvej inštancie.

14. Zároveň odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že predmetné zmluvné podmienky už boli rozhodnutiami súdov SR za neprijateľné určené, a to napríklad rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 7Csp/216/2018 zo dňa 27.2.2019, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/81/2019 zo dňa 07.11.2019, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/78/2019 zo dňa 20.02.2020.

15. Podľa § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Odvolací súd vyjadruje presvedčenie, že po tomto rozhodnutí žalovaný začne dodržiavať zákonný zákaz a zdrží sa používania judikovanej neprijateľnej podmienky, pričom zákaz používania znamená okrem iného aj zákaz uplatňovania v súdnom konaní.

16. Vzhľadom na upravenú povinnosť zdržať sa používania zmluvnej podmienky, ktorá bola určená za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti alebo nepriznanie plnenia dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky v § 53a OZ odvolací súd považoval všetky námietky odvolateľa uvedené v odvolaní za neopodstatnené

17. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998- I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

18. Správnemu výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

19. S poukazom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP s osvojením si dôvodov, potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd na základe § 396 ods. 1 a 2 v spojení s § 262 ods. 1 podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní plne úspešná, odvolací súd jej preto priznal voči žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, teda v rozsahu 100 %. Ich kvantifikáciu zrealizuje súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP.

21. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).